

Startside>Lovgivning og retspraksis>National lovgivning

National lovgivning

Ungarn

På denne side findes oplysninger om retssystemet i Ungarn.

Retskilder

I. Regelhierarki

1. Grundloven

Grundloven (den ungarske grundlov af 25. april 2011) udgør toppen af det ungarske regelhierarki, og enhver anden lov skal være i overensstemmelse med den. Grundloven er vedtaget af Nationalforsamlingen, og hvis den skal **ændres**, kræver det, at **mindst to tredjedele af alle medlemmerne af forsamlingen** stemmer for ændringen [grundlovens artikel S(2)].

Grundloven og overgangsbestemmelserne til den (Overgangsbestemmelserne til den ungarske grundlov, vedtaget den 31. december 2011) **trådte i kraft den 1. januar 2012**.

Ungarns grundlov består af **seks dele**: en præambel med overskriften "**national proklamation**" og kapitler med overskrifterne "**fundamentet**" (artikel A–U), "**frihed og ansvar**" (artikel I–XXXI), "**staten**" (artikel 1–54), "**særlig retsorden**" og "**afsluttende bestemmelser**".

Afdelingen med overskriften **fundamentet** indeholder generelle bestemmelser vedrørende:

regeringsformen

de grundlæggende principper for statens virke

overdragelsen af visse beføjelser til Den Europæiske Union

Ungarns hovedstad og forvaltningsmyndigheder

de vigtigste bestemmelser om ungarsk statsborgerskab og betingelserne for at opnå det

Ungarns officielle sprog, våbenskjold, flag, nationalsang, nationale helligdage og officielle valutakurs

grundlovens plads i det ungarske retssystem, dvs. at grundloven udgør fundamentet for Ungarns retssystem

proceduren for vedtagelse og ændring af grundloven

de forskellige typer ungarsk lovgivning

en række grundlæggende principper, såsom

forbud mod at tage magten og udøve magt med vold,

landets ansvar for ungarere, der bor uden for landets grænser

samarbejde om at skabe europæisk enhed

beskyttelsen af ægteskabet som institution

sikring af vilkårene for loyal konkurrence

princippet om en balanceret, gennemsigtig og bæredygtig budgetstyring

forpligtelsen til at beskytte og bevare naturressourcerne

fremme og opretholdelse af fred og sikkerhed og bestræbelser på at samarbejde med alle verdens nationer og lande om at opnå en bæredygtig udvikling for menneskeheden.

Afdelingen med overskriften "**frihed og ansvar**" indeholder de grundlæggende rettigheder og forpligtelser. **Bl.a. følgende anerkendes som grundlæggende rettigheder:**

retten til livet og menneskelig værdighed

forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, slaveri og menneskehandel

forbud mod enhver form for arvehygiejne, mod enhver brug af det menneskelige legeme eller dele heraf for vindings skyld og mod menneskekloning

retten til frihed og personlig sikkerhed og bestemmelser garantier vedrørende frihedsberøvelse

retten til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted

retten til respekt for privatliv og familieliv

retten til beskyttelse af personoplysninger og adgang til oplysninger af almen interesse

retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed

retten til at deltage i fredelige forsamlinger

ytringsfriheden

retten til at deltage i kulturlivet

retten til frit at vælge sin beskæftigelse og sit erhverv og til at drive virksomhed

ejendomsretten

forbud mod udvisning af ungarske statsborgere af Ungarn

asylretten

retten til lighed for loven

forbud mod forskelsbehandling

forbud mod børnearbejde

retten til et sundt miljø

retten til at stemme og at stille op til valg til nationalforsamlingen, til valg af lokale repræsentanter og borgmestre og til valg af medlemmer af Europa-Parlamentet

retten til få sin sag behandlet sagligt og retfærdigt af myndighederne inden en rimelig frist

alle ungarske statsborgeres ret til at blive beskyttet af Ungarn under deres ophold i udlandet

grundloven fastsætter også de vigtigste rettigheder for mindretallene og rettigheder for personer, der er tiltalt for en forbrydelse.

I henhold til grundloven skal Ungarn særligt bestræbe sig på følgende:

at yde borgerne social sikring

at sikre alle en anstændig bolig og adgang til offentlige ydelser.

Grundloven fastsætter også en række **forpligtelser**:

forpligtelsen til at bidrage til dækningen af de fælles behov (lighed i beskatningen)

ungarske statsborgeres forpligtelse til at forsvare fædrelandet.

Den afdeling af grundloven, der har overskriften **staten**, indeholder de mest grundlæggende regler om landets højeste hverv og vigtigste institutioner og bestemmer den retlige status og ansvarsopgaverne for:

nationalforsamlingen

republikkens præsident

regeringen

de selvstyrende regulerende myndigheder

forfatningsdomstolen

domstolene og anklagemyndigheden

kommisæreren for grundlæggende rettigheder

de lokale myndigheder

Ungarns nationalbank

revisionsretten

de ungarske væbnede styrker

politiet og den nationale sikkerhedstjeneste

folkeafstemninger på nationalt plan.

Den afdeling af grundloven, der har overskriften "**særlig retsorden**", indeholder regler om tilstande af national krise, undtagelsestilstand, præventivt forsvar, terrorrisiko, uventede angreb og tilstande af ekstrem fare.

2. Love

I Ungarn vedtages lovene af **nationalforsamlingen**. I henhold til grundloven skal **regler om grundlæggende rettigheder og forpligtelser** fastsættes i love.

Nationalforsamlingen vedtager lovene med et **simpelt flertal** af stemmerne (over halvdelen af de tilstedeværende medlemmers stemmer) med undtagelse af de såkaldte **forfatningslove**, som er defineret i grundloven, idet det kræver et flertal på **to tredjedele** af stemmerne fra de **tilstedeværende** medlemmer af nationalforsamlingen at vedtage eller ændre dem.

Efter grundloven er det i forfatningslove, at bl.a. regler om statsborgerskab, kirkerne, rettigheder for de nationale mindretal i Ungarn, retsstilling og vederlag for medlemmerne af nationalforsamlingen og republikkens præsident, forfatningsdomstolen, de lokale myndigheder, detaljerede regler om brug af våbenskjoldet og flaget samt bestemmelser om tildeling af ordener fastsættes.

Efter grundloven kræver følgende et flertal på to tredjedele af stemmerne fra samtlige medlemmer af nationalforsamlingen: tillægelse af beføjelse til at tiltræde traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union og om ændring heraf, krigserklæringer, fredsslutning og erklæring af en tilstand under en særlig retsorden.

Inden vedtagelsen af lov nr. XXXI af 1989 om ændring af forfatningen var det ungarske præsidentråd beføjet til at vedtage lovdekreter. I forhold til det juridiske lovgivningshierarki anses lovdekreter, der stadig er gældende, for bestemmelser af samme rang som love.

3. Bekendtgørelser

I henhold til grundloven kan regeringen, premierministeren, ministre, direktøren for den ungarske nationalbank, chefer for selvstændige normfastsættende organer og lokale myndigheder udstede bekendtgørelser. I tilstand af national krise kan også det nationale forsvarsråd udstede bekendtgørelser, og i undtagelsestilstand tillige republikkens præsident.

3.1. Bekendtgørelser fra regeringen

Regeringens beføjelse til at udstede bekendtgørelser kan være **primær** eller støttes på **lovgivningsbeføjelser**. De primære beføjelser er fastsat i artikel 15, stk. 3, i grundloven, hvori det bestemmes, at regeringen kan udstede bekendtgørelser inden for sit kompetenceområde om et hvilket som helst spørgsmål, der ikke er reguleret ved lov. Regeringens bekendtgørelser må ikke stride mod lovene. Dette indebærer ikke nogen begrænsning i nationalforsamlingens beføjelser, idet denne kan anse ethvert reguleringsområde for at falde ind under dens kompetence.

I henhold til grundloven og lov nr. CXXX af 2010 om lovgivning kan regeringen – også i medfør af udtrykkelig bemyndigelse i en lov – udstede bekendtgørelser, med henblik på at gennemføre en lov. I henhold til artikel 5, stk. 1, i lovgivningsloven skal bemyndigelser til at udstede gennemførelsesbestemmelser angive, hvem der bemyndiges, genstanden for bemyndigelsen og bemyndigelsens omfang. Den bemyndigede må ikke delegere lovgivningsbeføjelserne.

3.2. Bekendtgørelser fra premierministeren

Efter grundloven kan premierministeren også udstede bekendtgørelser og f.eks. udpege en vicepremierminister blandt ministrene ved bekendtgørelse. Premierministerens bekendtgørelser har samme rang som ministrenes bekendtgørelser i normhierarkiet.

3.3. Bekendtgørelser fra ministrene

Ministrenes bekendtgørelser befinder sig under regeringens bekendtgørelser i normhierarkiet. Efter grundloven skal ministrene vedtage bekendtgørelser **efter bemyndigelse** i en lov eller en regeringsbekendtgørelse (vedtaget inden for rammerne af deres primære lovgivningskompetence), uanset om de gør det selvstændigt eller efter overenskomst med en anden minister; disse bekendtgørelser må hverken være i strid med love, regeringsbekendtgørelser eller bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank.

3.4. Bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank

Inden for sin kompetence, således som den er fastlagt i en forfatningslov, kan direktøren for Ungarns nationalbank udstede bekendtgørelser efter en bemyndigelse i henhold til lov, idet disse ikke må være i strid med lovene.

3.5. Bekendtgørelser fra chefer for selvstændige normfastsættende organer

I henhold til grundlovens artikel 23, stk. 4, kan chefer for selvstændige normfastsættende organer inden for deres kompetenceområde, således som dette er fastsat ved forfatningslov, udstede bekendtgørelser efter bemyndigelse i loven, idet disse ikke må være i strid med lovene eller med bekendtgørelser fra regeringen, premierministeren, ministrene eller direktøren for Ungarns nationalbank.

3.6. Bekendtgørelser fra kommunale myndigheder

I henhold til grundlovens artikel 32, stk. 2, kan lokale myndigheder inden for deres kompetenceområde og på grundlag af deres ved lov tildelte kompetence vedtage lokale bekendtgørelser til at regulere lokale sociale forhold, der ikke er reguleret i lovgivningen. Bekendtgørelser fra kommunale myndigheder må ikke stride mod anden lovgivning.

De nærmere regler om bekendtgørelser, der vedtages af lokale repræsentative organer er fastsat i lov nr. CLXXXIX af 2011 om Ungarns lokale myndigheder.

4. Internationale aftaler og folkerettens grundlæggende principper

Ungarns regering kan indgå internationale aftaler med andre stater eller andre staters regeringer. I Ungarn bygger forholdet mellem internationale aftaler og national ret på et dualistisk system, dvs. at internationale aftaler bliver til en del af national ret gennem deres kundgørelse i en national retsakt.

Folkeretlige principper

I henhold til artikel Q, stk. 3, i grundloven anerkender Ungarn de almindeligt anerkendte folkeretlige regler. Folkeretlig sædvaneret og de almindelige folkeretlige principper bliver en del af national ret, uden at der er behov for omskrivning.

II. Retskilder i bred forstand, som ikke betragtes som lovgivning

1. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning

Det ungarske retssystem indeholder også retlige instrumenter fra den statslige forvaltning, som, selv om de indeholder normative bestemmelser, ikke anses for lovgivning. Lovgivningsloven (lov nr. CXXX af 2010) definerer to typer retlige instrumenter fra den statslige forvaltning: normative afgørelser og normative reglementer. Disse regler er adfærdsnormer, der ikke er almindeligt bindende, dvs. de er ikke bindende for alle. De er kun interne bestemmelser og regler om organisation og drift, der udelukkende vedrører den, der udsteder dem, eller de organer eller personer, der er underordnet dem. Normative afgørelser og normative reglementer kan ikke fastlægge borgernes rettigheder og forpligtelser. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning må ikke stride imod anden lovgivning og må ikke gentage lovgivningens bestemmelser.

I den tidligere gældende lov om lovgivning (lov nr. XI af 1987), blev statistiske meddelelser og retningslinjer ligeledes anset for at være retskilder, der dog ikke havde karakter af lovgivning (omtalt som "andre offentlige retsfor skrifter"). De er ikke nævnt i den nye lovgivningslov. Selv om retningslinjerne blev ophævet, da den nye lov trådte i kraft (den 1. januar 2011), er de statistiske meddelelser, der blev offentliggjort, før loven trådte i kraft, fortsat gældende, indtil de ophæves (statistiske meddelelser udarbejdes af direktøren for det centrale statistiske kontor og indeholder juridisk bindende bestemmelser, der udelukkende består af statistiske termer, metoder, klassificeringer, lister og tal.)

1.1. Normative afgørelser

I normative afgørelser kan nationalforsamlingen, regeringen og andre organer i centraladministrationen, forfatningsdomstolen og budgetrådet fastsætte bestemmelser om deres egen organisation og deres eget virke samt deres egne aktiviteter og handlingsprogrammer. Lokale folkevalgte organer kan også regulere deres egne aktiviteter og programmer ved hjælp af normative afgørelser, og det samme gælder for de organer, der henhører under dem og deres organisation og drift. Tilsvarende kan repræsentative organer under nationalt selvstyre træffe bestemmelser om deres egen organisation og drift, aktiviteter og handlingsprogrammer og om samme forhold for organer, der henhører under dem, i normative afgørelser.

1.2. Normative reglementer

Inden for deres kompetenceområde kan republikkens præsident, premierministeren, direktøren for organer i centraladministrationen (undtagen regeringen), præsidenten for den nationale domstolsmyndighed, den øverste anklagemyndighed, kommissæren for menneskerettigheder, direktøren for den ungarske nationalbank, chefen for statsrevisionen, direktøren for regeringskontoret for hovedstaden og departementet, borgmestre og disses bemyndigede, for så vidt som der er hjemmel hertil i lovgivningen, træffe bestemmelse om organisationen, driften og aktiviteterne for organer, de leder, driver eller fører tilsyn med, i normative reglementer.

Derudover kan nationalforsamlingen, republikkens præsident, forfatningsdomstolen, kommissæren for grundlæggende rettigheder, selvstyrende regulerende organer, premierministerens kontor og departementschefen udstede normative reglementer inden for deres lovfæstede kompetenceområde, og disse er bindende for organisationens personale.

2. Forfatningsdomstolens afgørelser

Afgørelser fra forfatningsdomstolen spiller en væsentlig rolle i det ungarske retssystem.

I henhold til lov nr. CLI af 2011 om forfatningsdomstolen har forfatningsdomstolen følgende opgaver:

(efterfølgende prøvelse af loves forenelighed med grundloven (efterfølgende legalitetskontrol)

(forudgående) undersøgelse af grundlovsmæssigheden af love, der er vedtaget, men endnu ikke kundgjort, og af visse bestemmelser i internationale traktater konkret prøvelse efter anmodning fra en dommer: hvis en dommer under en retssag skal anvende bestemmelser i lovgivningen, som han finder er grundlovsstridige, eller som forfatningsdomstolen har fastslået, er grundlovsstridige, skal han udsætte sagen og anmode forfatningsdomstolen om at fastslå, at de pågældende bestemmelser er grundlovsstridige eller forbyde anvendelsen af dem

afsigelse af domme i sager vedrørende tilsidesættelser af grundloven, der består i, at grundlovsbeskyttede rettigheder er blevet tilsidesat: enhver person eller organisation, der er berørt af en konkret retssag, kan indgive en forfatningsklage, hvis de rettigheder, som grundloven sikrer, er blevet tilsidesat ved anvendelsen af en normativ retsakt, der er i strid med grundloven, under retssagen, og den pågældende allerede har udtømt mulighederne for rekurs eller ikke har adgang til rekurs

prøvelse af normative retsakter med henblik på at sikre, at de ikke er i strid med internationale aftaler

sikring af, at uoverensstemmelser med grundloven, der skyldes manglende lovgivning, bringes til ophør

løsning af visse kompetencestridigheder mellem statslige organer eller mellem lokale myndigheder og andre statslige organer

fortolkning af grundlovens bestemmelser

behandling af alle sager, der henhører under dens lovbestemte kompetence.

Forfatningsdomstolen skal give udførlige begrundelser for sine afgørelser. Der kan ikke iværksættes appel af afgørelser fra forfatningsdomstolen, og de er bindende i forhold til alle.

3. Retspraksis

Med henblik på at opfylde sit ansvar for at sikre ensartet anvendelse af loven og give juridisk vejledning til lavere retsinstanser afsiger Ungarns højeste ret, Kúria (indtil den 1. januar 2012 kaldet Højesteret) afgørelser om at ensarte retstilstanden og udsteder principielle retsafgørelser.

Der kan rejses en sag vedrørende ensartethed i retstilstanden, hvis der af hensyn til udviklingen i retspraksis og dennes ensartethed bør træffes en afgørelse vedrørende ensartethed i retstilstanden angående et principielt spørgsmål, og en afdeling af Kúria har til hensigt at afvige fra en afgørelse truffet af en anden afdeling af Kúria. Afgørelser om at ensarte retstilstanden er bindende for domstolene.

Principielle afgørelser udledes af retspraksis ved Kúrias afdelinger og fremmer tillige ensartetheden af retspraksis.

Afgørelser til sikring af ensartethed i retstilstanden og principielle afgørelser offentliggøres i Kúrias officielle samling af afgørelser.

III. Lovgivningens anvendelsesområde

Det territoriale anvendelsesområde for lovgivning er Ungarns område, mens bekendtgørelser fra lokale myndigheder gælder for det administrative område, hvor den lokale myndighed har kompetence. Lovgivningens personelle anvendelsesområde er fysiske personer, juridiske personer og organisationer uden retssubjektivitet på Ungarns område, ungarske statsborgere uden for Ungarns område og, for så vidt angår bekendtgørelser fra lokale myndigheder, fysiske personer, juridiske personer og organisationer uden retssubjektivitet på det administrative område, hvor den lokale myndighed har kompetence.

Lovgivningsloven indeholder et forbud mod tilbagevirkende gyldighed, idet det deri bestemmes, at bestemmelser i lovgivningen ikke kan pålægge forpligtelser, gøre forpligtelser mere byrdefulde, ophæve eller begrænse rettigheder eller erklære adfærd ulovlig for tiden forud for sin ikrafttræden.

Lovgivning skal altid fastsætte datoen for sin **ikrafttræden** på en sådan måde, at der indrømmes tilstrækkelig tid til at forberede dens anvendelse.

Lovgivningen og dens **gennemførelsesbestemmelser** skal træde i kraft samtidig. En retsregel (eller heraf afledte bestemmelser) ophører med at finde anvendelse, når den ophæves eller på det i lovgivningsloven fastsatte tidspunkt, hvis den kun indeholder bestemmelser, som er blevet ændret eller ophævet.

IV. Juridiske databaser

I Ungarn hedder lovtidende "**Magyar Közlöny**". teksten heri anses for autentisk.

Det ungarske lovtidende indeholder lovgivning (dog ikke bekendtgørelser fra kommunale myndigheder), herunder:

kendelser og domme fra forfatningsdomstolen, der skal offentliggøres i lovtidende i henhold til loven eller efter forfatningsdomstolens skøn

nationalforsamlingens beslutninger

afgørelser om at ensarte retstilstanden, der træffes af Kúria

udtalelser fra det nationale valgudvalg

bilag, herunder samlingen af afgørelser

officielle bekendtgørelser.

Den nationale lovdatabase (Nemzeti Jogszabálytár) indeholder al lovgivning (undtagen bekendtgørelser fra lokale myndigheder) og retlige instrumenter fra den statslige forvaltning, der er gældende på tidspunktet for søgningen. Lovgivningen vises i en konsolideret udgave med angivelse af lovændringer og andre ændringer.

Oplysninger fås ved søgning på titel og nummer, og det er også muligt at foretage søgninger i teksten.

Adgang til disse databaser er **gratis**, og der gælder ingen begrænsninger.

Relevante links

Det autentiske elektroniske lovtidende

Den nationale lovdatabase

Sidste opdatering: 17/07/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemslandene med ansvar for at forvalte siderne om nationale forhold er i gang med at opdatere noget af indholdet på dette website som følge af Storbritanniens udtræden af EU. Hvis du støder på indhold, som endnu ikke afspejler Storbritanniens udtræden, er det en fejl og vil blive rettet.